

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 414)

Balıkesir Milletvekili Önder Kırılı ve 24 Arkadaşının, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci Maddesinin (A) Bendi Beşinci Fıkrasının Yeniden Düzenlenmesine İlişkin Yasa Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/89)

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sosyaldemokrat Halkçı Parti
Grup Başkanlığı
Sayı : 36

4.10.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 24.2.1988 tarihinde 3409 Sayılı Kanunun 12 nci Maddesiyle aynen kabul edilen 11.9.1987 günlü KHK'nin 276/12 nci maddesiyle değişik 48 inci maddesinin (A) bendi 5 inci fıkrasındaki yasal boşluğu doldurmak ve ceza hukukumuzla uyum sağlamak üzere hazırlanan yasa değişikliği ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Önder Kırılı
Balıkesir
Kazım Özev
Tokat
Fehmi Işıklar
Bursa
M. Tahir Köse
Amasya
Ali Uyar
Hatay
M. Kemal Duduoğlu
Hatay
A. Haydar Erdoğan
İstanbul
Fuat Erçetin
Edirne
Kazım Ulusoy
Amasya
İrfan Gürpınar
Kırklareli

İbrahim Töz
Ankara
Arif Sağ
Ankara
Tayfur Ün
Bilecik
Ekin Dikmen
İçel
Neccar Türkcan
İzmir
Turhan Hırşanoğlu
Hatay
İbrahim Aksoy
Malatya
Mustafa Timisi
İstanbul
A. Rıza Sirmen
Koçaeli
Mustafa Çakır
Giresun

Turan Bayazıt
İzmir
Cumhur Keskin
Hakkâri

Ayhan Arıfağaoğlu
Artvin
Erol Ağaçlı
Ankara

Musa Gökbel
Muğla

GEREKÇE

657 sayılı Devlet Memurları Yasasının “Memuriyete Alınma Koşullarını” düzenleyen 48 inci maddesinin (A) fıkrasının 5 inci bendi, KHK 276/12 nci maddesiyle değiştirilirken “belli nitelikteki ve belli fiillerden dolayı hapis mahkûmiyetlerinin memuriyete etkisi düzenlenmiş, bunların tecili halinde durumun ne olacağı konusunda”, herhangi bir hüküm getirilmemiştir.

Bu yasal boşluk nedeniyle, Ceza Yasamızın genel sistematığı ve temel tercihleri bir yana bırakılarak, tecil edilen ceza almış kişiler memuriyete alınmamakta yada memuriyetleri sırasında böyle bir durumla karşılaşanların görevlerine son verilmektedir.

Ceza Hukukumuz, tecil müessesesini “Cezanın İnfazının Tecili” (Le sursis à exécution de la peine) olarak görmemiş, aksine “Şartlı Mahkûmiyet” (Condamnation Conditionelle) sistemine dayandırmıştır.

Bu sistemde, tecil mahkûmiyetin hukukî varlığını etkiler. Cezanın infazı ertelenmekle birlikte, deneme süresi içinde yeni bir suç işlenmediği takdirde, mahkûmiyet ortadan kalkar. Bir başka ifadeyle “mahkûmiyet esasen vaki olmamış sayılır.” Bundan çıkan hukuksal sonuç “o kişinin, hiç suç işlememiş kişi ile aynı duruma gelmesidir.”

T. C. K. 95 inci maddede “hüküm tarihinden itibaren kabahatlerde 1 yıl cürümlerde 5 yıl içinde, yeniden suç işlenmediği takdirde, cezası tecil edilmiş bir mahkûmiyetin esasen vaki olmamış sayılacağı “belirtilmektedir.

T. C. K. 89 uncu maddede de “... sayılan suçlarla mahkûm olan ve fakat geçmişteki hali ve ahlakî temayüllerine göre, ileride suç işlemeyeceğine kanaat getirilen kişinin, cezası ertelenmekle beraber öngörülen deneme süresini iyi hal ile geçirdiği takdirde, hiç suç işlememiş duruma gelmesi” öngörülmektedir.

T. C. K. 91 inci madde ise “tecilin fer’i cezalar hakkında da uygulanacağı” hükmünü getirmiştir. Ceza Yasamızın Umumî Hükümleri arasında yer alması nedeniyle, bu madde ile tecilin cezanın infazına değil, esasına ilişkin bir ilke, “tecilin bölünmezliği ilkesi” benimsenmiştir. Buradan çıkan tartışmasız sonuç “tecil kararının mahkûmiyete bağlı bütün ehliyetsizlikleri etkilediğidir.”

T. C. K. 41 inci madde ise “Ceza mahkûmiyetinden doğan sair ehliyetsizliklerin, şahsî hürriyeti tehdit eden bir cezaya bağlı olduğu veya bir ceza mahkûmiyetinin neticesi bulunduğu takdirde, cezanın ikmal edildiği veya sakıt olduğu günden başlamasını” düzenlemektedir.

Bu durumda, tecil edilmiş bir mahkûmiyette, verilen cezanın tecil süresinde uygulanması mümkün değildir. Bu süre içinde, mahkûmiyetin doğuracağı kanunî neticeler de husule gelmeyecektir. Deneme süresi, öngörülen koşullara uygun olarak geçirildiği takdirde, tecil edilmiş mahkûmiyet, Ceza Yasasının yukarıda andığımız 95 inci maddesi gereği “esasen vaki olmamış sayılacağından, bu tip ehliyetsizliklerin uygulanması, hiçbir zaman söz konusu olmayacaktır.

647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkındaki Yasanın 7 nci maddesi gereğince de “deneme süresinin sonunda tecil edilen mahkûmiyetin mahkemece Adli Sicilden silinmesi” hükümleriyle de, T. C. K.’nun 95 inci maddesi paralelinde, onu destekleyen ve tamamlayan bir düzenleme getirilmiştir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeler nedeniyle :

Cezası tecil edilmiş ve deneme süresini iyi hal ile geçiren kişinin mahkûmiyeti hiç vaki olmamış sayılacağına göre, bu süre daha dolmadan, o kişinin hiç suç işlememiş duruma gelmesi ve bunun hukuksal sonuçlarından yararlanması mümkünken ve bunun kişi ve toplum yararına olduğu açık seçik ortada olduğu halde, bu imkânın tanınmaması suretiyle, memuriyete son verilmesi hukuka ve adalet duygusuna uygun olamaz.

Kaldı ki, memuriyete engel tecil edilmiş mahkûmiyeti, idarece deneme süresini doldurduktan sonra fark edilen memurun, mahkûmiyeti vaki olmamış sayılarak, görevine devamı mümkünken, deneme süresini doldurmamış memura bu imkânın tanınmaması suretiyle , görevine son verilmesi, hukuka ve adalet duygusuna da uygun olamaz.

Diğer yandan yukarıda açıklanan “tecilin bölünmezliği ilkesi” gereğince, tecil kararının mahkûmiyete bağlı bütün ehliyetsizlikleri etkilediği de tartışmasızdır. O halde, 657 sayılı Yasanın 48 inci maddesinin (A) fıkrasında 5 inci bentte belirtilen ehliyetsizliğin ceza mahkûmiyetine bağlı olduğu dikkate alınır, cezası tecil edilen bir memurun görevine hemen son vermek, deneme süresinin bitmesini bekleyerek, bu sürenin sonunda ortaya çıkacak hukukî duruma göre işlem tesis etmek, kamu hizmetinin gereklerine ve adalete uygun düşecektir.

Bütün bu nedenlerle, ceza hukukumuz, temel adalet ilkelerine, ve eşitlik kurallarına uyum sağlamak suretiyle, 657 sayılı Devlet Memurları Yasasındaki bir boşluğu doldurmak üzere, bu yasa teklifi hazırlanmıştır.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 2/89

3.5.1990

Karar No. : 31

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Balıkesir Milletvekili Önder Kırılı ve 24 Arkadaşının; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci Maddesinin (A) Bendinin Beşinci Fıkrasının Yeniden Düzenlenmesine İlişkin Yasa Teklifi Adalet, Maliye ve Gümrük bakanlıkları ile Devlet Personel Başkanlığı temsilcilerinin ve teklif sahibinin de katılmayarıyla Komisyonumuzca incelenip görülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Teklifin 1 inci maddesine açıklık getirmek üzere "Taksirli suçlar ve" ibaresinden sonra "aşağıda sayılan suçlar dışında" ibaresi eklenmiş, teklifin 2 nci ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Alpaslan Pehlivanlı
Ankara
Kâtip
Ali Pınarbaşı
Konya
Üye
Hasan Namal
Antalya
Üye
Rüştü Kâzım Yücelen
İçel
Üye
Ali Haydar Erdoğan
İstanbul
Üye
Mehdin Işık
Muş
(İmzada bulunamadı)

Başkanvekili
Gökhan Maras
Kırşehir
Üye
Mehmet Çevik
Ankara
Üye
Hasan Tanrıöver
Gaziantep
Üye
Abdülbaki Albayrak
İstanbul
Üye
Burhan Cahit Gündüz
İzmir
Üye
İhsan Nuri Topkaya
Ordu

Üye
Güneş Gürseler
Tekirdağ

BALIKESİR MİLLETVEKİLİ ÖNDER KIRLI VE 24 ARKADAŞININ TEKİFİ

**657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci Maddesinin (A) Bendi Beşinci Fıkrasının
Yeniden Düzenlenmesine İlişkin Yasa Teklifi**

MADDE 1. — 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin 5 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5. Taksirli suçlar ve tecil edilmiş hükümler hariç olmak üzere, ağır hapis veya 6 aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsalar bile Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya istimal ve istihlâk kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak”

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci Maddesinin (A) Bendinin Beşinci Fıkrasının Yeniden Düzenlenmesine İlişkin Kanun Teklifi

MADDE 1. — 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin 5 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5. Taksirli suçlar ve aşağıda sayılan suçlar dışında tecil edilmiş hükümler hariç olmak üzere, ağır hapis veya 6 aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsalar bile Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya istimal ve istihlâk kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak.”

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen Kabul edilmiştir.

